

2012
B.A./B.Sc. (General) Fifth Semester
Public Administration
Paper: Local Government (with reference to Punjab)
(In all mediums)

Time allowed: 3 Hours

Max. Marks: 90

NOTE: Attempt five questions in all, including Question No. 1 which is compulsory and selecting one question from each Unit.

x-x-x

- I. Attempt any nine of the following in 25- 30 words each:-
- State the significance of local government.
 - Briefly write about Balwant Rai Mehta Committee.
 - Highlight four issues in urban development.
 - Briefly explain the impact of 73rd Amendment Act, 1992.
 - Write four functions of Village Level Worker.
 - Panchayati Raj Institutions have transformed rural governance in Punjab. Comment.
 - Mention different sources of finance of urban local bodies.
 - Write four functions of Nagar Panchayat.
 - Write four functions of Municipal Commissioner.
 - How does the state legislature exercise control over local bodies?
 - Write the functions of the State Finance Commission.
 - What do you understand by Provincialisation of Municipal services? (9×2)

UNIT - I

- II. Discuss the evolution of local government in pre-independence India. (18)
- III. Write short notes on:
- Role of Deputy Commissioner in regard to local bodies
 - Role of Divisional Commissioner in regard to local bodies (2×9)

UNIT - II

- IV. Discuss the composition, functions and powers of Gram Sabha in your village. (18)
- V. Examine the sources of finances of Zila Parishad in Punjab. (18)

UNIT - III

- VI. Evaluate 74th Constitutional Amendment Act in regard to urban governance in Punjab. (18)
- VII. Examine the position, functions and powers of the Mayor. (18)

UNIT - IV

- VIII. Evaluate state executive and judicial control over local bodies. (18)
- IX. Discuss challenges in rural-urban relationship. Also suggest remedies to overcome these challenges. (18)

x-x-x

(Hindi and Punjabi versions enclosed)

P.T.O.

(2)

ਨੋਟ: ਕਿਨ੍ਹੀ ਘੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਕੇ ਉਤਰ ਦੇ। ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਸੇ ਏਕ-ਏਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਾ ਚਯਨ ਕਰੇ। ਪ੍ਰਸ਼ਨ-1 ਅਨਿਵਾਰਯ ਹੈ।

*_**_

1. ਨਿਮਨਲਿਖਿਤ ਮੇਂ ਸੇ ਕਿਨ੍ਹੀ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਪ੍ਰਤ੍ਯੇਕ) ਕਾ ਉਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਮੇਂ ਦੀਜ਼ਿਏ:-
(ਕ) ਸਥਾਨੀਯ ਸਰਕਾਰ ਕਾ ਸਹਤਵ ਬਤਾਏ।
(ਖ) ਬਲਵੰਤ ਰਾਧ ਮੇਹਤਾ ਸਮਿਤਿ ਕੇ ਬਾਰੇ ਮੇਂ ਸੰਖੇਪ ਮੇਂ ਲਿਖਿਏ।
(ਗ) ਸ਼ਹਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕੇ ਚਾਰ ਸੁਧਾਂ ਪਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਡਾਲਿਏ।
(ਘ) ੭੩ਵੇਂ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਨਿਯਮ, ੧੯੯੨ ਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾ ਸੰਖਿਪਤ ਵਰਨਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
(ਙ) ਗ੍ਰਾਮ ਸਤਰੀਯ ਕਾਰਯਕਰਤਾ ਕੇ ਚਾਰ ਕਾਰਯ ਲਿਖਿਏ।
(ਚ) ਪੰਚਾਯਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਓਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਗ੍ਰਾਮੀਣ ਸ਼ਾਸਨ ਕੋ ਬਦਲ ਦਿਯਾ ਹੈ। ਟਿਪਣੀ ਕੀਜ਼ਿਏ।
(ਛ) ਸ਼ਹਰੀ ਸਥਾਨੀਯ ਨਿਕਾਯਾਂ ਕੇ ਬਿਨ ਕੇ ਕ੍ਰਿਮਿਨ ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਕਾ ਉਲਲੇਖ ਕੀਜ਼ਿਏ।
(ਜ) ਨਗਰ ਪੰਚਾਯਤ ਕੇ ਚਾਰ ਕਾਰਯ ਲਿਖਿਏ।
(ਝ) ਨਗਰ ਆਯੁਕਤ ਕੇ ਚਾਰ ਕਾਰਯ ਲਿਖਿਏ।
(ਞ) ਰਾਜਯ ਵਿਧਾਇਕਾ ਸਥਾਨੀਯ ਨਿਕਾਯਾਂ ਪਰ ਕੈਸੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰਖਤੀ ਹੈ?
(ਟ) ਰਾਜਯ ਬਿਨ ਆਯੋਗ ਕੇ ਕਾਰਯਾਂ ਕੋ ਲਿਖਿਏ।
(ਠ) ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਸੇਵਾਓਂ ਕੇ ਪ੍ਰਾਤੀਧਕਰਣ ਸੇ ਆਪ ਕਯਾ ਸਮਝਤੇ ਹੈ?

ਭਾਗ-1

2. ਸੁਵਤਰਤਾ ਪੂਰਵ ਭਾਰਤ ਮੇਂ ਸਥਾਨੀਯ ਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਵਿਕਾਸ ਕੀ ਵਿਵੇਚਨਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
3. ਸੰਖਿਪਤ ਟਿਪਣੀ ਲਿਖਿਏ:-
(ਕ) ਸਥਾਨੀਯ ਨਿਕਾਯਾਂ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ਉਪਾਯੁਕਤ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ
(ਖ) ਸਥਾਨੀਯ ਨਿਕਾਯਾਂ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ਸੰਭਾਗੀਯ ਆਯੁਕਤ ਕੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਗ-2

4. ਅਪਨੇ ਗਾਵ ਮੇਂ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਕੀ ਸਰਚਨਾ, ਕਾਰਯਾਂ ਔਰ ਸ਼ਕਤੀਯਾਂ ਕੀ ਬ੍ਯਾਖਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ।
5. ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਜ਼ਿਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਕੇ ਬਿਨ ਕੇ ਸ਼੍ਰੋਤਾਂ ਕਾ ਪਰੀਖਣ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-3

6. ਪੰਜਾਬ ਮੇਂ ਸ਼ਹਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਕੇ ਸੰਬੰਧ ਮੇਂ ੭੪ਵੇਂ ਸਵਿਧਾਨ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਅਧਿਨਿਯਮ ਕਾ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
7. ਸਹਾਪੌਰ ਕੀ ਸਥਿਤਿ, ਕਾਰਯਾਂ ਔਰ ਸ਼ਕਤੀਯਾਂ ਕਾ ਪਰੀਖਣ ਕੀਜ਼ਿਏ।

ਭਾਗ-4

8. ਸਥਾਨੀਯ ਨਿਕਾਯਾਂ ਪਰ ਰਾਜਯ ਕਾਰਯਕਾਰੀ ਔਰ ਨ੍ਯਾਯਿਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾ ਮੂਲਯਾਂਕਨ ਕੀਜ਼ਿਏ।
9. ਗ੍ਰਾਮੀਣ-ਸ਼ਹਰੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਮੇਂ ਚੁਨੌਤੀਯਾਂ ਕੀ ਬ੍ਯਾਖਯਾ ਕੀਜ਼ਿਏ। ਸਾਥ ਹੀ ਇਨ ਚੁਨੌਤੀਯਾਂ ਸੇ ਧਾਰ ਧਾਨੇ ਕੇ ਉਪਾਯ ਭੀ ਸੁਝਾਏ।

*_**_

(3)

ਨੋਟ: ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 1 ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਭਾਗ (1-4) ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਸਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਲ ਪੰਜ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ।

*_**_

1. ਹੇਠਾਂ ਲਿਖੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਨੌ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ (ਹਰ ਇੱਕ) ਦੇ ਉੱਤਰ 25-30 ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਦੱਸੋ।
(ਅ) ਬਲਵੰਤ ਰਾਏ ਮਹਿਤਾ ਕਮੇਟੀ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਲਿਖੋ।
(ੲ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਚਾਰ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰੋ।
(ਸ) 73ਵੀਂ ਸੋਧ ਐਕਟ, 1992 ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਬਾਰੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰੋ।
(ਹ) ਗ੍ਰਾਮ ਪੱਧਰੀ ਵਰਕਰ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
(ਕ) ਪੰਚਾਇਤੀ ਰਾਜ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੇਂਡੂ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟਿੱਪਣੀ ਕਰੋ।
(ਖ) ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੋਮਿਆਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰੋ।
(ਗ) ਨਗਰ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
(ਘ) ਮਿਊਂਸਪਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਚਾਰ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
(ਙ) ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੀ ਹੈ?
(ਚ) ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਕੰਮ ਲਿਖੋ।
(ਛ) ਮਿਊਂਸਪਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੇ ਸੂਬਾਈਕਰਨ ਤੋਂ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਸਮਝਦੇ ਹੋ?

ਭਾਗ-1

2. ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਸੰਖੇਪ ਨੋਟ ਲਿਖੋ:-
(ੳ) ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਪ-ਆਯੁਕਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ
(ਅ) ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡਿਵੀਜ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਗ-2

4. ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਮ ਸਭਾ ਦੀ ਰਚਨਾ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
5. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰੀਸ਼ਦ ਦੇ ਵਿੱਤ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-3

6. ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 74ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧ ਐਕਟ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
7. ਮੇਅਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ, ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰੋ।

ਭਾਗ-4

8. ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਉੱਤੇ ਰਾਜ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
9. ਪੇਂਡੂ-ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਕਰੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਾਅ ਵੀ ਸੁਝਾਓ।

*_**_